

Möte med vattendelegationen för Norra Östersjöns vattendistrikt

23 november 2023, Länsstyrelsen Västerås

Kallade	Funktion	Närvarande
Johan Sterte	ordförande	ja
Peder Eriksson	ledamot	ja (Skype)
Klas Lundbergh	ledamot	ja
Emilia Sjödahl	justerare	ja
Tomas Olsson	ledamot	ja
Johanna Lindgren	ledamot	ja
Bo Gustafsson	ledamot	ja
Petter Ström	ledamot	Ja (Skype)
Therese Börjesson	ledamot	ja
Conny Söderström	ledamot	ja
Ellinor Vikman Rindevall	ledamot	nej
Carina Färm	vattenvårdsdirektör	ja
Jenny Caruso	sekreterare	ja
Martin Erlandsson Lampa	vattensamordnare	ja
Gitte Jensen	vattensamordnare	ja (punkt 5)
Viktor Kärvinge	åtgärdssamordnare	ja (punkt 10)
Alexander Hellquist	vattensamordnare	ja (punkt 9)

1. Mötet öppnas

Ordförande hälsade alla välkomna och förklarade mötet öppnat.

2. Justerare utses

Emilia Sjödahl valdes att jämte ordförande justera protokollet.

3. Godkännande av dagordningen

Dagordningen godkändes.

Klas Lundbergh anmälde en övrig fråga. Han hade noterat flera intressanta informationsärenden på agendan för nästa möte med Vattendelegationen i Bottenhavets vattendistrikt, och önskade att dessa kunde tas upp även i vår delegation. Carina Färm konstaterade att en del av frågorna kommer att beröras under punkt 5 på detta möte. Vi stämmer av under punkten Övriga frågor vad som mer behöver tas upp.

4. Protokoll från föregående möte

Protokoll från föregående möte godkändes och lades till handlingarna.

5. Aktuella frågor inom vattenförvaltningen

Carina Färm informerade om frågor som är aktuella i vattenförvaltningsarbetet just nu.

Ny vattenförekomstindelning. Inför varje förvaltningscykel ses indelningen av vattenförekomster över och justeras. Nu är den uppdaterade indelningen som ska ligga till grund för beslut om miljö kvalitetsnormer 2027 på plats.

Miljö kvalitetsnormer efter 2027. Vattenförvaltningen står inför ett dilemma vad gäller tillämpning av tidsfrister efter 2027. Att tillämpa tidsfrister efter 2027 är bara tillåtet om det handlar om tid för att åtgärderna ska ha effekt. Det finns dock ett stort antal vattenförekomster där åtgärdsbehovet är definierat och åtgärder är möjliga, men åtgärdstakten är för låg. Sverige är inte ensamma om att vara i denna situation. Vattenmyndigheterna har dialog med Havs- och vattenmyndigheten och Regeringskansliet om detta.

Dricksvattendirektivet. Gitte Jensen informerade om hur läget ser ut i arbetet med dricksvattendirektivet. Tanken är att arbetet med vattendirektivet och dricksvattendirektivet ska integreras. Båda följer samma 6-årscykel. Sverige har inte införlivat direktivet i lagstiftning ännu men proposition lades fram i slutet av oktober. Lagstiftningen ska förhoppningsvis börja träda i kraft i början av mars 2024. Föreskrivande myndigheter (HaV och SGU) har inte fått bemyndiganden ännu, det sker inte förrän lagstiftningen är på plats.

Vattenmyndigheterna och länsstyrelserna har fått extra medel för arbete enligt dricksvattendirektivet under 2023. Vi har utgått från förslagen i dricksvattenutredningen och påbörjat förberedande arbete i enlighet med den. I höst påbörjades pilotprojekt där vattenmyndigheterna och

länsstyrelserna deltar. Syftet är bland annat att ge ett beslutsstöd för olika vägval inför det kommande arbetet med dricksvattendirektivet 2024–2027. Under hösten har det också startats upp screeningprojekt med provtagning.

Eftersom lagstiftningen inte är på plats ännu vet vi inte exakt hur arbetet med dricksvattendirektivets kommer att införlivas med vattenförvaltningsarbetet, och vilken roll vattendelegationerna kommer att ha. Men det är troligt att riskhanteringsåtgärderna som tas fram kommer att ingå i åtgärdsprogrammet som delegationen beslutar.

Rapportering till EU försenad. Efter en avslutad förvaltningscykel ska medlemsstaterna rapportera sitt genomförande av vattenförvaltningsarbetet till EU. Sveriges rapportering har av olika orsaker blivit försenad. Sverige har i dagsläget rapporterat sina beslutsdokument (FP, ÅP, MKN) men den tekniska rapporteringen är inte klar ännu, bland annat på grund av problem med rapporteringsprotalen och resursbrist hos vattenmyndigheterna.

EU:s granskning av förvaltningsplaner, åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer. EU-kommissionen granskar genom konsulter alla medlemsländers rapporterade förvaltningsplaner, åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer. Inom kort väntas Sverige få ett första utkast av konsulternas rapport för granskning. Syftet är att vi ska kunna påpeka eventuella missar eller missförstånd så att den slutliga granskningsrapporten blir så rättvisande som möjligt.

Vägval för bedömning av försurade och kalkade vatten. HaV skickade i våras ut remiss rörande förslag på nya nordiska bedömningsgrunder för bedömning av försurade och kalkade vatten. Vattenmyndigheterna lämnade synpunkter och tydliggjorde att vi behöver ha ett inriktningsbeslut om eventuella nya bedömningsgrunder senast i september 2023, om de ska kunna användas i arbetet denna förvaltningscykel. Vattenmyndigheterna har även efter det bett om besked från HaV men de har inte kunnat lämna något. Vattenmyndigheterna har nu i en skrivelse informerat om att vi inte kan vänta längre utan att vi följer samma arbetssätt som under tidigare förvaltningscykler men anpassar till nya vattenförekomstindelningen.

Möten med Klimat- och näringslivsdepartementet. Vattenmyndigheterna har haft ett par möten med Klimat- och näringslivsdepartementet sedan föregående delegationsmöte. Ordförandena i vattendelegationerna och vattenvårdsdirektörerna hade möte med statssekreterare Daniel Westlén och några berörda tjänstepersoner den 20 oktober. Där diskuterades bland annat förutsättningarna för normsättning, behov av finansiering,

behov av förbättrad övervakning och nationella provningsplanen för vattenkraft (NAP).

Vattenvårdsdirektörerna hade också avstämning med departementet den 1 november. Där diskuterades bland annat hanteringen av 22:13-ärenden.

Möte med HaV om vägledning. Vattenmyndigheterna och HaV har haft diskussioner om hur vi ska synkronisera vårt arbete och vad HaV ska prioritera i sitt vägledningsarbete.

Möte med länsledningarna 5 dec. Vattenmyndigheten har bjudit in länsledningarna inom vattendistriktet till möte i Västerås den 5 december. Syftet är att höja kunskapsnivån om vattenförvaltningen och diskutera utmaningar och goda exempel på hur länsstyrelserna kan arbeta med genomförande av åtgärdsprogrammet.

6. Samråd om arbetsprogram med tidplan och översikt över väsentliga frågor

Jenny Caruso informerade om det samråd som ska starta 1 november nästa år, rörande Arbetsprogram med tidtabell och översikt över väsentliga frågor. Det hör till de obligatoriska samråd som ska genomföras under varje förvaltningscykel, i enlighet med vattenförvaltningsförordningen.

Delegationen kommer att få lägesrapporter och möjlighet att lämna synpunkter på mötena nästa år. På möte i oktober ska delegationen ta beslut om att gå ut med materialet på samråd. Vi kommer inte att fastställa någon slutversion av samrådsdokumentet. De synpunkter som kommer in tas i stället med i kommande arbete.

Vattenmyndigheterna har gjort bedömningen att vi behöver hålla nere arbetsinsatsen för detta samråd, eftersom vi har flera andra stora uppgifter som ska göras 2024. Det innebär att vi troligen inte kommer att anordna fysiska samrådsmöten. I delegationen konstaterades att det är viktigt med fysiska möten för att man ska få till en bra samverkan. Samtidigt ordnar vattenmyndigheten andra typer av möten och seminarier där vi träffar olika aktörer, kanske behöver inte just samrådsmötena vara fysiska?

7. Aktuella ärenden

Martin Erlandsson Lampa gav en kort bakgrund (se bild 35–39 i bilaga 1) och lägesrapport om ärendet rörande tillståndsprövning för Uppsala reningsverk.

Ärendet ligger hos regeringen sedan juni 2022. Regeringen har begärt kompletteringar från Vattenmyndigheten i olika omgångar. Sedan förra delegationsmötet har Vattenmyndigheten lämnat komplettering avseende bedömning av orimliga kostnader och yttrande över Naturvårdsverkets beräkningar och metoder.

En fråga lyftes i delegationen om huruvida den så kallade Ragn Sells- domen kommer att påverka detta ärende. I den domen har man bland annat tittat på försämringsförbudet. Vattenmyndighetens kansli tar med sig förslag från delegationen om att informera om Ragn Sells- domen på kommande möte.

Vattenmyndigheten har till regeringen också lämnat över tre ärenden som rör MKN för vattenkraftspåverkade vattenförekomster i Kilaån. Vattenmyndigheten har besvarat frågor rörande ärendena och nu ligger bollen hos regeringen.

8. Beslutsordning med överlåtelse av uppgifter från vattendelegationen till vattenmyndigheten

Jenny Caruso gick igenom förslag till beslutsordning med överlåtelse av uppgifter från vattendelegationen till vattenmyndigheten.

Beslutsordningen togs upp för beslut på mötet den 15 juni. Vid genomgången av beslutsordningen på mötet föreslogs omformulering av en punkt. När kansliet efter mötet skrev om punkten och läste helheten konstaterades att med den nya formuleringen ändrades innehållet på ett sätt som inte var tänkt. Kansliet såg ett behov av att omformulera punkten och presenterade därför ett justerat förslag för nytt beslut på detta möte.

Vattendelegationen ställde sig bakom den föreslagna justeringen och fattade beslut enligt nedan:

Vattendelegationen beslutar att fastställa föreliggande förslag till Beslutsordning och överlåtelse av uppgifter från Vattendelegationen för Norra Östersjöns vattendistrikt till Länsstyrelsen Västmanlands län (Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt) med de slutjusteringar som noteras i protokollet från dagens möte.

9. Delrapportering av regeringsuppdrag rörande kompensationsåtgärder för övergödning

Alexander Hellquist, vattensamordnare i Västerhavets vattendistrikt, är projektledare för vattenmyndigheternas gemensamma regeringsuppdrag att utreda förutsättningar för kompensationsåtgärder mot övergödning.

Alexander redovisade nuläget med uppdraget, som delrapporterades tidigare i höst och ska slutredovisas i september 2024, se bilaga 2.

Fokus i uppdraget ligger på kompensationsåtgärder mot övergödning inom ramen för miljöprövningar enligt miljöbalken.

Vattendirektivet ställer inte upp några hinder för kompensationsåtgärder men regleringar i vattenförvaltningsförordningen och miljöbalken samt rådande rättspraxis begränsar utrymmet betydligt, bland annat genom försämringsförbudet och tillvägagångssättet med tvådelad prövning. Som arbets sättet är i dag kan kompensationsåtgärder inte vägas in förrän i andra steget i prövningen, när tillåtlighet redan är given.

Vattenmyndigheterna framför i sin delrapport att det begränsade utrymmet för kompensationsåtgärder är problematiskt, framför allt där belastning på allmänna reningsverk ökar och marginalkostnader för ytterligare rening är höga. I de fallen skulle kompensationsåtgärder kunna användas. Men då krävs möjlighet att göra undantag från den tvådelade prövningen, så att kompensationsåtgärder kan vägas in redan i tillåtlighetsprövningen.

Under återstoden av regeringsuppdraget planerar vattenmyndigheterna bland annat att utföra en GIS-analys av behov och möjligheter till kompensationsåtgärder samt en analys av mer precis reglering av läckage från jordbruksmark.

10. Pilotprojekt i Sagån om lokalt förankrade åtgärdsplaner och miljökvalitetsnormer för jordbruket

Martin Erlandsson Lampa och Viktor Kärvinge informerade om arbete med att ta fram åtgärdsplaner och miljökvalitetsnormer för jordbruket.

En prioriterad fråga för vattenmyndigheterna den här förvaltningscykeln är att titta på hur vi kan arbeta med åtgärder för att minska negativ påverkan från markavvattningsföretag i jordbrukslandskapet, utan att göra för stor inskränkning i möjligheten till livsmedelsproduktion.

Vattenmyndigheterna har valt att starta pilotprojekt i tre områden för att testa olika arbetssätt att hantera frågan. Ett av pilotområdena är Sagåns avrinningsområde, där fokus ligger på vattenförekomsten Hjulbäcken. Inom projektet jobbar man med lokal förankring och nära kontakter mellan markägare och myndigheter. Det finns ett väl fungerande samarbete sedan tidigare genom Sagåns vattenråd.

Målsättningar med projektet är att:

- ta fram väl förankrade lokala åtgärdsplaner som kan ligga till grund för normsättningen 2027
- sätta fart på åtgärdsarbetet med bättre samverkan
- utforma ett arbetssätt för att ta fram miljö kvalitetsnormer för jordbrukets påverkan
- uppskatta vilken tid och vilka resurser som krävs för att skala upp arbetet

Tanken är att metodiken som tas fram sedan kan testas i andra områden.

11. Kommande möten

Vi har planerat för fyra möten med Vattendelegationen under 2024, varav ett nationellt möte där det också ska finnas tid för sittning med respektive delegation. Datum för nationella delegationsmötet är redan fastställt till 14–15 oktober.

Datum för övriga möten fastställdes enligt nedan:

- Onsdag 13 mars
- Torsdag 20 juni
- Onsdag 4 december

12. Övriga frågor

Klas Lundbergh hade noterat flera intressanta informationspunkter på agendan för Bottenhavets möte som hålls den 29 november. Flera av dem berördes under punkt 5 på dagens möte. Kansliet tar med sig önskemål om att på kommande möte även informera om Ragn Sellsdomen och resultat från utredningen om vattenfrågor vid planläggning och byggande (SOU 2023:72).

13. Mötet avslutas

Ordförande tackade deltagarna och förklarade mötet avslutat.

Sekreterare

Jenny Caruso

Granskare

Protokollet har lästs igenom och godkänts av Johan Sterte och Emilia Sjödahl.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.